

“Şişli’den Çapa’ya İstanbul Çocuk Kliniği” Kitabı – Prof. Dr. Emin Ünüvar / Rengigül Yaltırık Ural

2 Mayıs 2024 Perşembe günü Prof. Dr. Emin Ünüvar Hoca’dan gelen mail ile çok mutlu olmuştum.

“Sayın Rengigül Ural,

Öncelikle bu güzel kitabı hazırladığınız için bir çocuk hekimi olarak çok teşekkür ederim. Kendimi tanıtırsam ben, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi (Çapa) Çocuk kliniğinden emekli bir öğretim üyesiyim. Yani İhsan Hilmi Hoca’mızın kliniğindenim. İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk kliniğinin yakın tarihi ile ilgili bir kitap hazırlamaktayım. “Nereden geldik, neredeyiz, nereye gidiyoruz?” sorularını biraz olsun genç arkadaşlarıma sunmak amacındayım. Oya hanımın size verdiği, sizin de kitabınızda paylaştığınız metinlerin, bahsi geçtiği tüm kitapların asıllarını sahaflardan zor da olsa elde edebildim. Ancak İhsan Hilmi hocamızın fotoğraflarına hayran kaldım. Çok etkilendim. Hepsi birer anıt eser gibi. Size yazma nedenim bu fotoğraflardan özel hayata saygı bakışı ile, öncelikle kurumsal kimliği olanlardan bir veya iki tanesini sizi kaynak göstererek kitabımda kullanabilir miyim? Tekrar bu güzel eser için emeklerinize çok teşekkür eder, saygılar sunarım.” Prof. Dr. Emin Ünüvar, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

Yazıda geçen; “İhsan Hilmi hocamızın fotoğraflarına hayran kaldım. Çok etkilendim. Hepsi birer anıt eser gibi. Size yazma nedenim bu fotoğraflardan **özel hayata saygı bakışı** ile, öncelikle kurumsal kimliği olanlardan **bir veya iki tanesini sizi kaynak göstererek** kitabımda kullanabilir miyim?”

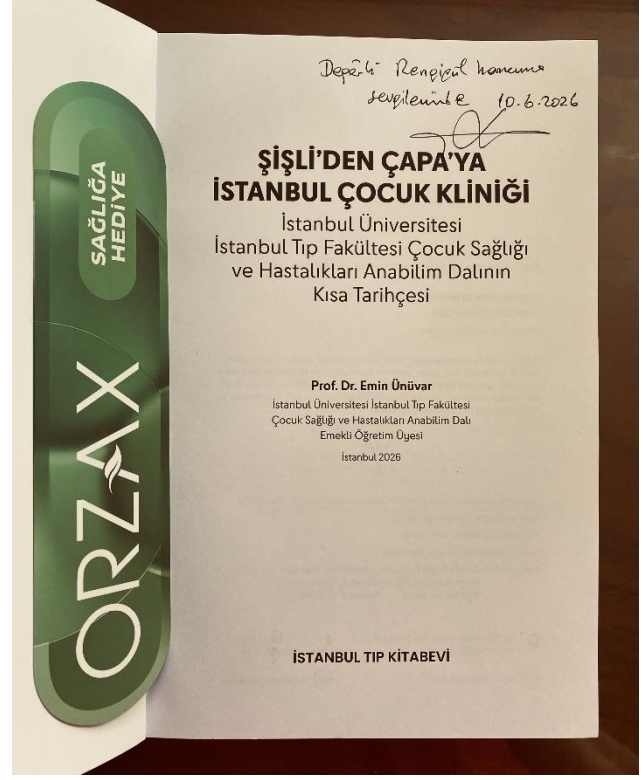
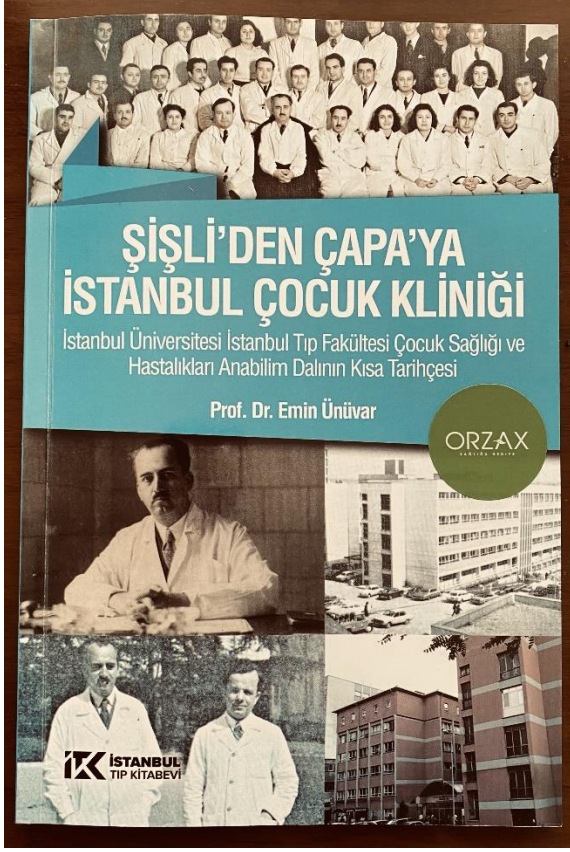
22 Aralık 2025 Pazartesi günü aldığım mail ile daha da mutlu oldum.

“Sayın Rengigül Hanım,

Öncelikle umarım iyisinizdir. Aradan bir buçuk yıla yakın zaman geçti, ama benim uğraşım bitmedi. Önceki e-postalarımıda bahsettiğim "Şişli'den Çapa'ya İstanbul Çocuk Kliniği" başlıklı kitabım nihayetinde tamamlandı. Kliniğimizin banisi, kurucusu büyük hocamız Ord. Prof. Dr. İhsan Hilmi Alantar hocamızdan bahsettim ve hocamızın sizin kitabınızı kaynak göstererek klinikle ilgili üç adet fotoğrafına yer verdim. **Daha önceki e-postanızda "elbette, kaynak göstererek verebilirsiniz" demiş olsanız da aradan zaman geçtiği için sizin tekrar onayınız için bu e-postayı yazma gereği duydum.** Sizin ve Oya hanıma nazik desteğiniz için çok teşekkür ederim. Kitabımın baskıdan çıktığında sizinle paylaşacağım. Her şey için teşekkür eder, en derin saygılarımı sunarım.” Prof. Dr. Emin Ünüvar, İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Kliniği Emekli Öğretim Üyesi

Emin Ünüvar Hoca'nın emeğe saygısı, hassasiyeti, bilim etiği formasyonunun örnek alınmasını dilerim. Kendisine tekrar teşekkür ederim.

10 Haziran 2026 Çarşamba günü, Emin Hoca ve Oya (Banu Yurdabak) Hanım ile Suadiye Bağdat Caddesi, Remzi Kitapevi'nde buluştuk. Çok duygulandık. Bilgilendik. Öğrencilere rehber bilimsel kitabın Önsöz teşekkür ve kaynak kitaplar arasında olmaktan onur duyduk.

Şişli'den Çapa'ya İstanbul Çocuk Kliniği

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalının Kısa Tarihi

Önsöz

“Tarih için söylenmiş birçok tanım vardır. Tarihi diğer bilimlerden ayıran en önemli özelliği yaşanmış olması ve değiştirilememesidir. Yaşanmışlardan elde edilen bilgilerle geleceğin daha sağlıklı olmasını sağlayabilmesi en önemli özelliğidir. Zaman, mekân, kişiler ve gelişen olayların birbirleriyle ilişkisi ancak eldeki kaynaklarla mümkündür. Kanıtı dayanmayan olaylar tarih değil olsa olsa bir masalı oluşturur. Ben de elimdeki kanıtlara dayalı bilgilerle güzide bir eğitim, hizmet ve bilim kurumu olan, ülkemizin ilk çocuk kliniğinin yaşadığı süreçleri irdelemeye gayret gösterdim. Yaşanan süreçleri okuyucunun görüşlerine sunmayı hedefledim.

Bu kitabı derleme isteğim Hacettepe Tıp Fakültesi'nden Prof. Dr. Murat Yurdakök ve Ankara Tıp Fakültesi'nden Prof. Dr. Nejat Akar hocalarımızın kendi anabilim dalları ile ilgili kitaplarını okuduktan ve Prof. Dr. Olcay Neyzi hocamızla COVID-19 salgını dönemindeki sohbetlerimizden sonra gelişti. Murat Yurdakök hocamız Hacettepe Çocuk Kliniği'nin, Nejat Akar hocamız da Ankara Tıp Fakültesi Çocuk Kliniği'nin kısa tarihini toparlamışlardı. Bunlar bende “sen niçin yazmıyorsun?” isteğini canlandırdı. En önemli canlı kaynağım eldeki ulaştığım belgeler yanında bu dönemleri yaşamış olan Prof. Dr. Olcay Neyzi hocamızdır. Olcay Neyzi hocamızın ömrünün son 2.5-3 yılında, ki COVID salgını dönemine rastlar. Ayda en az bir kez kendisi ile sohbet şansını yakaladım. Halen daha telefonda “Emin niçin gelmiyorsun, bekliyorum” dediği kulaklarımdadır. Ataşehir'deki işimden öğleden sonra çıkar, metro ile Olcay Neyzi hocamızın Nişantaşı'ndaki evine ulaşır, yaklaşık 30 dakika bir çay içer ve kitabımın taslağı için sohbete başlardık. O da çok mutlu olurdu. Benim içinse bulunmaz değerde bir zamandı.

Öğrendiklerimi, elde ettiğim bilgileri hem teyit edebiliyor hem de hocanın önerilerini alabiliyordum. Bu nazik, bilgili, bilge insanı şükranla anıyorum. Olcay Nayzi hocamız destek vermeseydi bu kadar bilgiyi bir araya getiremezdim. Bir önemli teşekkürüm de RE Books Art yayınevine Rengigül Ural ile Oya Banu Yurdabak hanımlardır. Onların sayesinde kurucu hocamız Ord. Prof. Dr. İhsan Hilmi Alantar hakkında hem çok detaylı hem de çok değerleri fotoğraflara ulaşabildim. Kendilerine teşekkürü bir borç bilirim. Okuduğum kaynakların elde edilmesinde birçok sahafın da üstün gayretleri oldu. Onlara da ayrıca teşekkür ediyorum. Araştırdığım konuda ellerindeki, çevrelerindeki kaynakları bana ulaştırdılar. Yaklaşık bir sene önce ilk satırları oluşturmaya başladım ama kitap haline getirip getirmemekte kararsızdım. Daha sonra ise içime sinerek günbegün daha iyiye gidince kitap haline getirebildim.

Çok önemli bir katkı da mentor diyebileceğim, tıp tarihinin değerli hocası fakülteden de hocamız, sayın Prof. Dr. Nuran Yıldırım hocamdan geldi. Sağ olsun Nuran Yıldırım hocam bana yol yordam gösterdi ve kitap oluşumunda büyük katkı sağladı. Kitabın bir sağlamasını da bu şekilde yapabildim. Adeta bir noter gibi hazırladıklarımı sabırla ve dikkatle hem okudu hem de bazı düzeltmelerini yaptı. Kendilerine şükran duyuyorum. Nuran hocam olmasaydı bu işi başaramazdım.

Kendisi de bir çocuk hekimi ve öğretim üyesi olan eşim sevgili Ayşegül'e de bu süreçteki desteği için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Kitapta pediatri nin kısa gelişimi, İstanbul'da geç Osmanlı dönemi ve Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşananlar, kliniğimizin kurucu hocalarının hayatları ve yayınlanan kitaplarımız, kliniğimizin eğitim faaliyetleri okuyucuya sunulmaktadır. Kliniğimiz son yıllarda mekân olarak çok zor günler geçirdi. Bunca zorluğa karşı değerli öğretim üyelerimiz kurucu hocalarımızın kitapta da bahsi geçtiği gibi hedef olarak gösterdikleri "Çocuk Davası" nı büyük bir gayretle sürdürmekte. Umarım kliniğimizin bundan sonraki yılları çok daha güzel olur.

Kitabı hazırlarken olabildiğince tarafsız olmaya ve yaşanan olayları okuyucunun takdirlerine sunmaya gayret gösterdim. Okurken benim bir tarihçi olmadığımı göz önünde bulundurmanızı rica ederim. Eğer bir eksikim, bir hatam olduysa affınıza sığınırım. Eski bir kitabede yazdığı gibi "hoşgörü en büyük tevazudur" der. Umarım geçmişte yaşanan olaylar bizlere de birer örnek teşkil eder ve geleceğe ışık tutar.

En derin saygılarımla"
Emin Ünüvar, İstanbul, 2026

Toplantımızda; Önsöz'de ve kitapta adı geçen kıymetli hekimleri, yaşamlarını andığımız gibi Meral Bahçetepe Aytül Hanım'ı da andık. Oya Banu Yurdabak Hanım ailesinden duyduklarını, yaşadıklarını, anılarını saygıyla anlattı. İyi ki yadigârlara sahip çıkılmış. Alantar Hoca'nın çocuk hastası Attila Atlı Bey ile de Emin Hoca'yı telefonla görüştürdüm. Ne kadar duygulu, mutlu anlar yaşadık. Meral Hanım konudan haberdar olunca bizleri yazısı ile onurlandırdı: "Sevgili Rengigül Hanım, dayım (annemin büyük abisi) Ord. Prof. Dr İhsan Hilmi Alantar'la ilgili kitabınız, arşiviniz ve yazılarınız için size minnettarım. Sayın Profesör Dr. Emin Ünüvar'ın dayımla ilgili kitabını da böylelikle öğrenmiş oldum, çok mutlu oldum. Değer bilirliliklerinize ve unutulmamasını sağlamanıza ayrıca çok çok teşekkür ederim. Yeğenim Oya'nın da yardımları çok değerli sağ olun var olun." Meral Bahçetepe Aytül

“194 sayfa olan Ord. Prof. Dr. İhsan Hilmi Alantar kitabımızda; ailesini, okullarını, mesleğini ve bir bütün olarak çağını, çağdaşlarını imkânlarımız elverdiğince aktarmaya çalıştık. Umarım kadirşinas, ulvî duygularımız kıymetli genç meslektaşlarına, değerli okurlara da geçer. Ersin Ural’ın reproduksiyonunu ve yorumunu yaptığı Alantar arşivdeki tüm fotoğraf ve belgeler tıp, savaş, üniversite ve fotoğraf tarihi açısından çok kıymetli. 22 Ekim 1888 yılında doğan Ord. Prof. Dr. İhsan Hilmi Alantar’ın 135. doğum yılı. Cumhuriyetimizin 100. yılında kıymetli Alantar Hoca’dan yansıyanları gelecek kuşaklara aktarmaya gayret ettik. İki mutluluğu birden yaşamıştık.” İfadelerimizdeki mutluluğumuz Prof. Dr. Emin Ünüvar Hoca ile çoğaldı. Bu yazımı kaleme alırken kısa bir araştırma yaptım. Ve bir güzel sürprizle karşılaştım: **“Türkiye’nin Kızlar İçin İlk Tıp Okulu: İstanbul (Arnavutköy) Amerikan Kız Koleji Tıp Bölümü”**, Gül Kızılca Yürür, Nuran Yıldırım, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi 2024;14(3):511-524 DOI: 10.31020/mutftd.1477388 e-ISSN: 1309-8004 Geliş Tarihi – Received: 03 Mayıs 2024; Kabul Tarihi - Accepted: 23 Ağustos 2024, sayfa 519:

Tablo 2. İstanbul (Arnavutköy) Amerikan Kız Koleji Tıp Bölümü’nde Hocalar ve Dersler³²

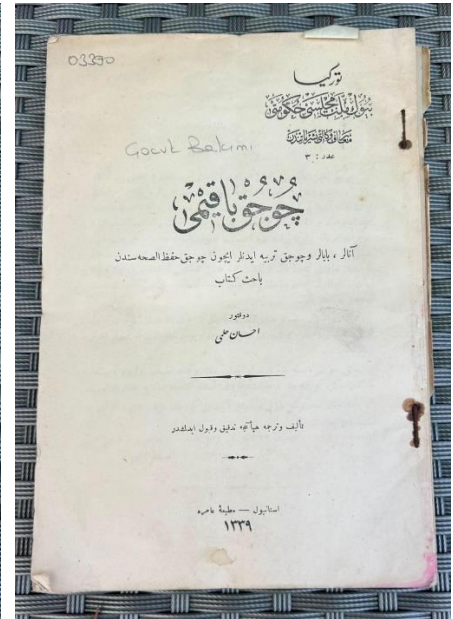
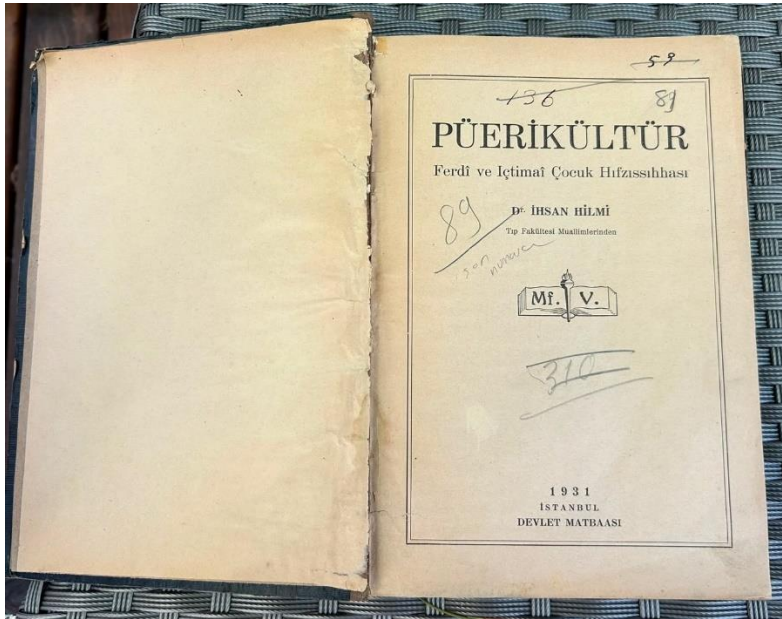
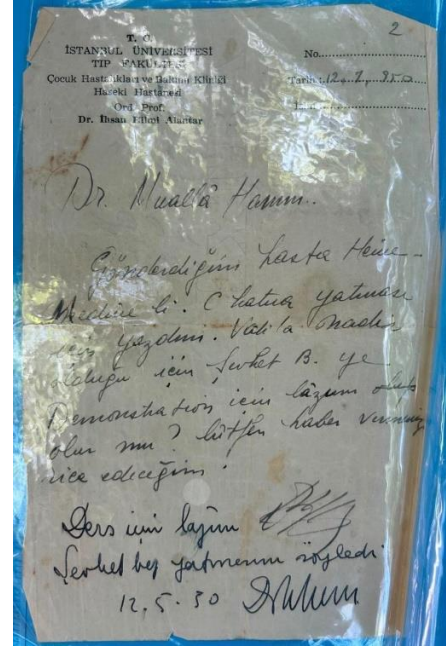
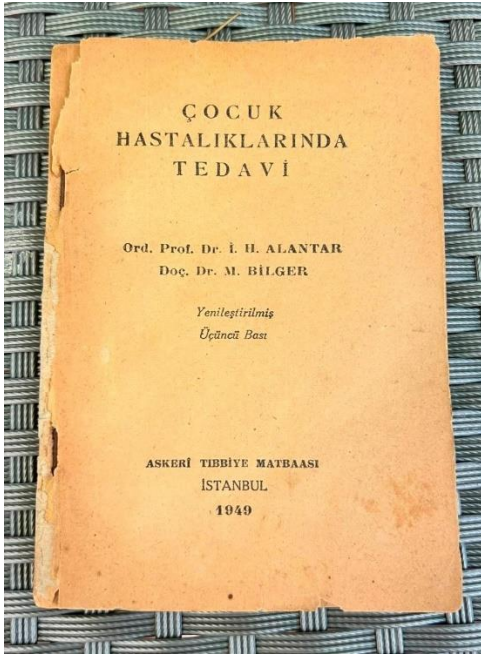
Dr. Pusan Donikian	Tıp (medicine)
Dr. Wilson Dodd†	Ortopedi
Dr. Yani Kassapides	Genito-üriner sistem hastalıkları
Dr. Joseph Sion	Kulak boğaz burun hastalıkları
Dr. İhsan Hilmi Bey†	Çocuk hastalıkları
Dr. Safiye Ali	Jinekoloji ve obstetrik
Dr. C. Şahbaz	Göz hastalıkları
Dr. Şevki Bey†	Röntgen
Dr. Uzunian	Patoloji

‡ İhsan Hilmi Alantar (1888-1962), o sırada Şişli Etfal Hastanesi'nde çalışmaktaydı. Daha sonra Darülfünun Tıp Fakültesi Püerikültür Kürsüsü (Çocuk Bakımı ve Sağlığı) muallimliğine getirildi (19 Ekim 1925) 35, s:168.
‡ Dr. Mehmet Şevki (1879-1931), Darülfünun Tıp Fakültesi fizik ve röntgen muallimi idi 36, s: 33-36.”

“Kaynakça Bölümü”:

“35. Ural R. Ord. Prof. Dr. İhsan Hilmi Alantar. RE Books Arts Yayınevi. İstanbul 2023, s.168.”

Kitabımızı kaynak gösterdiği için sayın Dr. Gül Kızılca Yürür, Prof. Dr. Nuran Yıldırım'a çok teşekkür ederiz. Pdf kitabı RE Books Arts Kitaplığı arşivimize aldım. **Toplantımızda Emin Ünüvar Hoca**, Nuran Yıldırım Hoca'dan saygı ile bahsetmişti. Emin Hoca sahaflardan temin ettiği Alantar Hoca ile ilgili kitap, Hoca'nın el yazısı ile reçetesini çantasından çıkarttı ve bize büyük bir sürpriz yaptı. Üzerinden teker teker anlatarak geçti. Oya Hanım da fotoğraflarını çekti arşivimiz için.

“Sayın Prof. Dr. Emin Ünüvar Hocamız, Sizin “Şişli’den Çapa’ya İstanbul Çocuk Kliniği” kitabınız elimizdeyken sadece bir tarih okumadık; bir vefa, bir emek, bir iz sürme öyküsüne tanık olduk. Sahafalara giderek Ord. Prof. Dr. İhsan Hilmi Alantar Hocamızın ayak izlerini aramanız, kitaplarını, reçetelerini gün yüzüne çıkarmanız... Bunlar sadece Türkiye tıp tarihi için değil, ülkemizde anne ve çocuk sağlığının temellerini atan o ilk kıvılcım için eşsiz bir çalışma oldu. Kaleminize döktüğünüz her bilgi, Alantar Hocamızın “Çocuk davası”nı genç hekimlere taşıdığı gibi, ülkemizde kadının, annenin eğitimi ve aydınlanması adına verdiği mücadeleyi de belgeledi. 1923’te Osmanlıca “Çocuk Bakımı” kitabıyla annelere seslenişinden, 1931’de “Püerikültür” ile bilimsel temeli atışına kadar... Siz o çabayı görünür kıldınız, kıymetlendirdiniz.

Bizler, RE Books Arts Kitaplığı ve dijital arşivi olarak Alantar Hocamızın arşivini derlerken sadece tohum attık; siz o tohumu bilim tarihine, genç nesillere uzanan bir ağaca dönüştürdünüz. Kaynak gösterirken gösterdiğiniz titizlik, 1,5 yıl sonra bile tekrar onay istemeniz ise bilim etiği açısından bizlere örnek oldu. Bu kıymetli eser ve gösterdiğiniz vefa için en derin takdirlerimizi, teşekkürlerimizi sunarız. İyi ki varsınız, iyi ki araştırdınız, iyi ki yazdınız. Saygı ve minnetle,” Alantar Ailesi adına Oya Banu Yurdabak

“Yolu bu güzide klinikten geçen tüm çocuk hekimlerine ve çalışanlarına, ebediyete intikal eden tüm hocalarımıza saygı ve şükranlarımla” ifadeleri ile Prof. Dr. Emin Ünüvar hocanın **“Şişli’den Çapa’ya İstanbul Çocuk Kliniği”** kitabını RE Books Arts Kitaplığına kaydettim. Başta Prof. Dr. Emin Ünüvar hocamız olmak üzere kitapta tüm emeği geçenlere teşekkür ederiz.